

Dějiny

hradu Kokořína

Dobrá.

Vydáno k upomínce všem návštěvní-
kům hradu Kokořína na národopisné
výstavě československé v Praze 1895.
zbudovaného.

1895.

Nákladem „Hlasů Pojízerských“
v Turnově.

Cena 5 kr.

Výtečné zlonické pivo z pivovaru J. J.
knížete Kinského.

Velmi chutné upravené **obědy**
menu od 50 kr. počínaje.

Filiálka hotelu „Myška“

v Belcrediho třídě
v Bubnech
naproti záložně.

1895.

Hôtel „Myška“

v Žižkově

u Prahy, naproti státní dráze.

→ Velmi elegantní pokoje svým zařízením
doporučuji všem zavávajším do Prahy. ←

V celém domě elektrické osvětlení.

Myšková hospoda u Přemysla Otakara II.
na Národop. výstavě Československé v PRAZE.

DĚJINY

hradu

KOKOŘÍNA.

K upomince všem návštěvníkům hradu
KOKOŘÍNA

na národopisné výstavě československé
v Praze 1895. zbudovaného
vydal **Václav Kudrnáč z Turnova.**

1895.

Nákladem „Hlasů Pojizerských“ v Turnově.

Tiskem Ant. Švejnara v Semilech.

Hrad Kokořín.

V divukrásném skalnatém údolí Kokořinském, na jeho západní straně, 12 1/2 ~~km~~ severovýchodně od král. věn. města Mělníka a 4 ~~km~~ západně od Mšena, strmí na příkré vysoké pískovcové skále zajímavá zřícenina starého hradu *Kokořina*, jejíž původ v první polovici 14. století hledati lze.

Z údolí jest příkrou strání stoupati ke hradu, na jehož jižní straně nalezá se branka s lomeným obloukem, ku které vchází

*) Vyňato z místopisného díla „Král. věnné město Mělník a okres Mělnický“ jež sepsal p. L u d. B ō h m, (R. Romanovský) ředitel měšťanské školy na Mělníku. Doporučujeme při té příležitosti všem kdož zajímají se o okres mělnický cenné dílo páně Böhmo-vo, které svým nákladem vydal a na požádání prostřednictvím knihkupectví pana Josefa Šťastného na Mělníku se zasílá.

se po 24 vysokých stupních v novější době k vůli navštěvovatelům hradu do skály vytesaných, a kudy nyní jedině do hradu vejíti lze.

Hrad obehnán jest vysokou, na 2 m silnou, dosud dobře zachovalou zdi ohradní, opatřenou téměř kolkolem střílnami ve výši, kde býval parkán. Poněkud podlouhle vejčitý půdorys hradu jest pro povrch skály nepravidelný.

Uvnitř hradu v části východní nalézá se vysoký čtverec zdi, zbytek to hlavní obytné dvoupatrové budovy hradní, do jejíž pater vcházelo se po schodech ve skále vytesaných. Budovou vystavenou na kraji příkré skály přerušena ohradní zeď. Pod budovou jest veliká polosесutá klenba, bývalá konírna. Ostatní pustý prostor hradu zaujímají pobožené sklepy, dvě poněkud zchovalé skryše a stavení, v kterých čeledí hradní bydlela.

V severozápadním okrouhlém úhlu hradním stojí těsně ohradní zdi oblá strážní věž, 32 m vysoká, nad okolní skály a vrchy se vypínající. Kuželovitá kamenná stře-

Hrad Kokořín.

cha její je dosud dosti zachovalá a kolkolem galerii opatřena. Celá věž až k cimbuří vystavěna jest na plno, nemajíc ani jediného otvoru okenního. Jediný vchod do věže jest z nádvoří hradního ve výši 11 *m*. Zeď věže jest 2.5 *m* tlustá. Věž uvnitř jest duta a dole rumem a kamením zasypána; na stěnách jejích pak jsou patrný stopy bývalých pater. Nyní jest věž nepřístupna.

Od jediné hradní brány na straně východní vedl zdvihací most přes hlubokou strž ku protější skále, odkud možno bylo vjížděti do hradu.

Pod samým hradem na straně východní jest studna na 45 *m* hluboká z části zasypána. Její dno bývalo prý spojeno s tůň Podhradskou. Od studně vede tímtež směrem cesta mladým lesem na strmou skálu, s které překvapuje nás překrásná vyhlídka do tichého malebného údolí. Karel Hynek *Mácha*, slavný básník »Máje«, kochal se pohledem se skály, kterou nazvali okolní studující *Skálou Máchovou*, a jméno to také do skály k odpočinutí zde upravené, vytesati dali.

Kdy vzal hrad Kokořín zkázu, nedá se s jistotou říci. Na počátku 17. století byl ještě dosti dobře zachovalý a tudíž bez pochyby ve válce třicetileté největší škodu utrpěl; anebo, což pravdě podobnějši jest, byl následkem rozkazu *Ferdinanda III.* a *Leopolda I.* docela opuštěn a zhoubě vydán, poněvadž přičten byl k těm hradům, které více neměly býti opravovány ani zvelebeny. —

II.

Dějiny Kokořína.

Kokořín, ves, leží na návrší 2 *km* jižně od malebných zřícenin hradu Kokořína a 12.5 *km* severovýchodně od Mělníka na planině, kterou omezují rovnoběžnými směrem od jihu k severu táhnoucí se údolí, na východě Kokořinské, na západě Truskavenské. K tomuto spadají tři lesnaté vyvýšeniny Chomač, Voklik a Oběšenka.

Kokořín činí s *Kokořínem Malým* (Kokořínkem s 10 čísly), s *Kokořinským Dolem*, s *Podhradem* (č. 9.) a *Mlčn* (č. 1.)*) místní a katastrální obec. Kokořín měl před r. 1786 čísel 34.

V Kokoříně jest *sámek* s poplužním dvorem velkostatku Kokořinského, k němuž náležely Kokořín, samoty Hležov (Hlučov), Kokořín Malý, Mlčeň (Mlčín) a Podhrad.

K alodnímu velkostatku Vidimskému s Kokořínem, jehož držitelkou byla r. 1876 *Žofie*, princezna z *Ahrnburku*, a který leží v soudním a berním okrese Dubském a Mělnickém, náležely tehdá (dle záznam. v zem. desk. W. VI. 81.) 1 kostel, 1 fara, 4 dvory, 2 myslivny, 1 pivovar; potom 524 *ha* roli, 14 *ha* luk, 57 *ha* zahrad, 39 *ha* pastvin, 1250 *ha* lesů, 5 *ha* vodní plochy, 33 *ha* stavebních míst, cest a p., 20 *ha* zcela neplodné půdy, úhrnem 1942 *ha* pozemků v knihovní ceně (v r. 1816) 420.000 zl.; z čehož placeno (r. 1876) pozemkové daně 3482 zl.

*) Mlýn, jenž pro nedostatek vody mlčí.

Výživu mají *obyvatelé* hlavně z hospodářství; mimo obyčejné plodiny polní rodí se zde také chmel, cukrovka a mnoho ovoce. Jiné živnosti jsou zde: 2 hostince, výčep piva a kořalky, 2 obchody smíšeným zbožím, 2 cihelny, obchod moukou a vařivem, podomní obchod jižním ovocem a dva prodeje tabáku; z řemeslníků: truhlář, kolář, 2 obuvníci, řezník, košíkář, kovář, pekař; potom dva mlýny na potoce Pšovce, Podhradský pod hradem Kokořínem a Mlčeň (též Mlčent) pode vsí.

Předsedou zdejšího odboru »Národní jednoty severočeské« je Josef *Jíra* ml., pokladníkem Josef *Jíra* st., jednatelem Josef *Mokrý*.

Kokořín náležel k duchovní správě na Řepině, později pak (kolem konce 16. stol.), když spojeno bylo panství Kokořinské s Vidimským, k farnosti na Vidimi. Při upravení (r. 1786) osad okolních vzhledem k obstarávání funkcí duchovních pro velkou vzdálenost odtrženy jsou obce Chodeč a Zimoř od fary liblické, Kokořín pak od Vidimi a přiděleny k Vysoké. Za náhradu

toho povinen byl farář vysocký odváděti vidimskému čistý příjem školy, paušalované na ročních 1 zl. 49 kr. konv. m. ; Kokořínští pak zavázali se dne 22. února 1797 odváděti faráři na Vysoké při sv. Havle bez rozdílu každý poplatník v rovné míře 1 čtvrt korce a každý domkář 2 mirky ovsa.

Pod zámeckou zahradou k straně dolské jsou staré, značně rozsáhlé základní zdi někdejší *terse* a mezi nimi v skalní úžlabině několik prostranných sklepů nebo spíše do skály vytesaných příbytků, jaké se nalézají také v dolech pod Truskavnou, u Šemanovic a u Vidimi. Bývaly prý to skryšce loupežnické; ale je pravdě podobnější, že do těchto nepřístupných skryší okolní obyvatelé zvláště ve válce husitské a třicetileté ukryli sobě lepší majetek. V těchto klenutých pod zahradou dvora kokořínského při vyvážení rumu odtud, nalezena byla r. 1801 polovice prohloubeného třetího kamene v průměru 1 $\frac{1}{2}$, několik střel, sekera zvláštního tvaru, malá ostruha a stříbrné peníze hrubého rázu.

V skalní úžlabině naproti hradu *Kokořinu*, nazvané Dub, měli dle pověsti loupežní rytíři poklady ukryty. V předešlém století nalezeny byly blízko těchto skal kostelní roucha bohatě zlatem vyšíta. Někteří občané ze Mšena našli odtud nedaleko ve strži staré peníze, a když zde po čase opět hledali, leželo několik stříbrných penízů na povrchu hlíny od nich dříve přehrabané. Pohledli vzhůru, odkud jediné peníze spadnouti mohly a našli mezi větvemi starého smrku kožený vak, valně zvětšely, s kterého již větší část peněz byla vypadala.

O hradě Kokořině, jež navštěvován bývá o květnou neděli okolním lidem jako o pouti, udržuje se pověst, že je v něm na místě neznámém zakopan poklad, jehož možno dobytí jen toho dne dopoledne, když čtou se pašije. Před více jak čtyřiceti lety dva občané z blízkého Hradska chodili do hradu kopat pokladu. Jelikož práce ve dne se jim nedařila, nebo vždy se jim vše vykopané opět zasypalo, tedy kopali jednou v noci, až přišli na železné dvěře. Tu však pojednou objevil se před nimi mládenec

myslivecký. Na otázku jejich, co střílí, odpovéděl jim, že sluky; načež opět zmizel. Ale otázaní polekavše se velice, ihned z místa hrůzy utekli.

V Koříně byli představení Jan Černý od r. 1848 do r. 1858, Václav Šlosr od r. 1859 do r. 1864, potom obecní starostové: Stěpán McDonos od r. 1865 do r. 1866, Jan Fízba od r. 1867 do r. 1870, Josef Burian od r. 1871 do r. 1878, odtud Jos. Bednář do r. 1882, a nynější starosta Jos. Černý od r. 1883. —

*

*

*

Kokořín, hrad, založen dle pověsti v dávných dobách rytířem *Okořem* z rodu pánů s Dubé, který zasnoubil syna svého s dcerou rytíře *Ctibora*, pána hradu na Vidimi. Když pak *Okoř* zemřel, zahořel syn jeho láskou k dceři pána hradu na Housce a pojal ji za manželku. Ale mocný *Ctibor* žil pak s držitelem Kokořína v krvavém zášti a přinutil jej, že opustil se svou mladou manželkou hrad Kokořín a nikdy více nevrátil se do krajiny zdejší.

První známá listina ze začátku 14. stol. jmenuje *Jindřcha z Osměchova* dědičným majetníkem statku Kokořinského, jenž dne 23. února 1320 vyměněn za Voležice s *Hynkem Berkou z Dubé a Lipého*, jehož rod přes sto let byl v držení Kokořína. Ježto v listině neděje se zmínka o *hradě* Kokoříně, zdá se, že budova tato byla vystavěna teprve v první polovici 14. století od *Hynka Berky*, nebo od některého nástupce jeho.

Ve válkách husitských, neb roku 1429, držel Kokořín *Aleš Skopek z Dubé*, jenž byl při straně pod jednou a tu bez pochyby hrad Kokořín od Husitů byl dobyt a ztroskotán. Odtud byl pustý hrad dle pověsti sídlem loupeživých rytířů pod škaredým a ukrutným vůdcem Petrovským.

Roku 1440 připomíná se *Jan Řitka z Bezdědic*, jenž bojoval na straně Taboritů, jako držitel statku Kokořína, v Šemanovicích tvrze a vsi, Truskavné, Střem, v Lešanech tvrze a vsi, a zapsal jej, t. j. hrad, dvůr poplužní, mlýn pod hradem, a ves, v 1000 kop. 31. ledna 1444 *Záviši z Klinšteina*. Tomu po smrti *Jana Řitky* (r. 1446) pro-

dala vdova jeho *Katčina*, která podruhé se vdala za Milotu z Chřenovic, věno své 200 kop na Kokořině a on odtud psal se *z Klinšteina a z Kokořina*. Ve válkách husitských připomíná se *Keruš z Kokořina* jako manželka Janka z Choltic, jenž byl r. 1448 při dobytí Prahy. Po smrti *Zaviše z Klinšteina* spadl Kokořin na královskou komoru, a král *Ladislav* postoupil ho 19. března 1454 s příslušenstvím *Dětrichovi z Janovic a z Chlumu*. Klinšteinové, předně však *Bohuňk z Klinštejna*, položili odpor, a rozepře o Kokořin trvala až do roku 1460. Ještě před ukončením pře zemřel *Bohuňk z Klinštejna*, jenž dne 8. listopadu 1454 *Elišce z Bezděvic*, pozůstalé dceři Jana Řítky, klášternici u sv. Anny v Praze, byl odkoupil dědičné právo její »na Kokořině hradu s předhradím« a na jiných statcích za 100 kop grošů. Po smrti Bohuňkově postoupil Dětrich z Janovic a z Chlumu hrad Kokořin darem Alšovi a Hynkovi z Klinšteina, bratrovci nebožtíka Bohuňka, a Janovi z Klinšteina a bratrovi jejich strýcnému Janu z Klin-

šteina. Roku 1460 připomíná se Chotěboř z Kokořína a z Veležice a r. 1514 Markéta Kokořinská z Klinšteina jako manželka Mikuláše Pekingara z Bydžína.

V první polovici 16. stol. náležel Kokořin rytířům Beřkovským ze Šebířova, kteří měli v erbu bílé lilium na červeném štítě a honosili se pradávným původem rodu svého. Roku 1519 připomíná se Hynek Beřkovský z Šebířova v Doleních Beřkovicích a na Kokořině; byl syn tehdejšího vchlasného nejvyššího písaře zemského Radslava Beřkovského ze Šebířova († 1537), jenž koupil r. 1513 nedaleký Liběchov za 2800 kop od Jana Vchinského a nabyl Kokořína sňatkem svým s Marketou z Klinšteina. Roku 1522 v pondělí před sv. Mari Magdalenou Hynek a Jan Beřkovští ze Šebířova rozdělili se o své statky, jež dosavad společně drželi. Jan dostal Beřkovice tvrz a dvůr, v Citově dvory a jiné svršky, Hynek pak Kokořín s dvorem poplužním a s poplužím, ves celou a dvory kmetcí s krčmou

a platem při zámku v Kokoříně. Hynek zemřel před r. 1539, zanechav 5 dcer, z nichž Dorota provdána byla později za Mikuláše Kaplíře ze Sulevic. Tím dostalo se její jmění otcovské v držení Kaplířů ze Sulevic. Ještě asi za svobodna asi r. 1545 dala Dorota Beřkovská ze Šebířova mimo pustý hrad Kokořín také Vehlovice a díl vsi Želíz vložit jako majetek do nově založených desk zemských.

V druhé polovici 16. století byl Jiří Vosterský Kaplíř ze Sulevic a na Brocné držitelem hradu a tvrzi Kokořína; bydlíval však na tvrzi, která byla bez pochyby ve vsi Kokoříně na místě nynějšího zámku. Zde stalo se přiznání zápisu věnního, kterým týž Jiří Vosterský v pátek po smrtelné neděli r. 1586 před Janem Hoškem, úředníkem podkomořího při deskách zemských, a Bohuslavem Magancem z Frymburka a na Mimoni a Slatidňanech, písařem menších desk zemských, zapsal manželce své Mandaleně ze Sulevic na dědictví svém na Kokoříně jakožto

věno půl osma sta kop grošů pražských. Na též pak tvrzi sepsána byla závěť Jiřího Vosterského a roku 1590 v pátek po sv. Valentíně doklad k závěti. Poručníky dětí svých učinil manželku svou Mandalenu, již byl vykázal na tvrzi Kokořině byt, pak Jana Sezimu z Ousti a na Oušti, Zdislava Kaplíře ze Sulevic a na Košťálově a Jana i Jaroslava, bratry vlastní, Kaplíře z Sulevic a na Čížkovicích. Kdyby potomstvo Jiřího Vosterského vymřelo, ustanoven byl za nápadníka dotčený Zdislav Kaplíř ze Sulevic a na Košťálově s rodem svým.

Syn téhož Jiřího Vosterského, Jiří Vosterský Kaplíř ze Sulevic, jenž později psával se »na Žehušicích«, byl r. 1595 z poručenství propuštěn a prodal téhož roku Kokořin Oldřichu Hránovi z Harasova, jehož manželka byla z rodiny Kaplířův. Ten byl držitelem také Vidimi a Stránky a náležel k bohatějším rytířům; avšak jsa často churav zemřel již r. 1599. Manželka jeho Johana Kaplířová ze Sulevic, byla mu věrnou družkou. Pro její šlechtné,

manželské každého času k němu chování a v nemocech věrné a pilné opatrování, odkázal ji závětí, dne 23. února před svou smrtí učiněnou, na čas života jejího všechn statek Kokořinský, avšak aby po smrti její též statek na syna jeho připadl. Poručenství nad jediným synem a hlavním dědicem Adamem Toblášem a nad jedinou dcerou Eusebií Evou Alžbětou svěřil Oldřich Hrán manželce své, panům Jiřímu ze Šternberka na Votici a Janu Sezimovi z Oustí a na Oustí, a rytířům Adamovi Zapskému ze Zap na Dubci, Kašparovi Kaplířovi ze Sulevic a na Neustupově a Zvěstově, těmž, jenž byl později, dne 21. června 1621 v Praze odpraven, pak Adamu Hránovi z Hara-sova na Skalce a Lanskrounu, Tobiáši Hránovi na Libeni a Vrutici, Sigmundovi Belvíci z Nostvic na Liběchově a Stěnách a Šťastnému Vosterskému Kaplířovi ze Sulevic na Bgrberce. V té poslední vůli své prosí Oldřich Hrán na Kokořmč, Vidimi a Stránce poručníkův dítek svých »pro Boha«, aby dítek jeho

»v tom náboženství křesťanském, v kterémž jsou se zrodily, zanechali a mimo to evangelické učení k žádnému jinému jich ni žádným spůsobem do let jiných rozumných vésti nedopuštěli, ale hned z mládí k literárnímu umění, z něhož se předně Pána Boha a vůle jeho svatá znáti naučily a mravnému a šlechetnému obcování zvykly, oddali a a vidělo-li by se za dobré, do cizích zemí odeslali, do dvaceti let nákladu žádného na ně nelitující.«

Ještě za živobytí matky své, jenž provdala se za rytíře Pětipeského, obdržel Adam Tobiáš Hřán z Harasova Kokořín a r. 1610 v pátek po neděli oculi prodal statky Kokořín, Vidím a Stránku, »s zámkem Kokořínem, tvrzem, jedné vidimské, druhé kokořinské« atd. za 96 000 kop gr. mš. císaři a králi Rudolfovi II. Ke Kokořínu náležely tenkrát, vedle zámku, tvrze a dvorů s poplužím, ves Kokořín celá a podily na vesnicích Sedlci a Bosyni, k statku Vidimskému pak vesnice Vidím, Sitná, Dobřeň, Jestřebice, Střežijovice, Tužoš, Blatečky, Vlkov a Olešno.

Nástupce Rudolfa II., císař Matiaš, prodal »jakožto král český« Kokořín, Vidim a Stránku již roku příštího (1611) ve čtvrtek po sv. Jakubě Václavu staršímu Berkovi z Dubé a z Lipého na Dešně a Bezdězi, jenž měl za manželku Barboru z Lobkovic vdovu po Janu z Vartenberka (†1595), za 75.000 kop gr. míš., úplně a docela zaplacených. Smlouvu tržební sjednali na místě osoby královské Krištof Albrecht z Roupova a Prokop Dvořecký z Olbramovic na Maštově, k tomu zvláště zřízené. Odtud počítány Kokořín a Stránka k zboží Vidimskému a toto dostalo se téhož r. 1611 k panství Bezdčzskému, v jehož držení přišel Václav st. Berka skrze svou manželku Barboru.

Václav st. svobodný pan Berka z Dubé a z Lipého na Loučení, Dešně, Housce, Vidimi, Bezdězi a Novém Perštejně, účastnil se již roku 1611 při jednání stranu odbytí vojska pasovského z Čech, a pak sedmý z direktorů stavu panského, ustanovených dne 26. května 1618, třetího to dne po vyhození královských místodržících z

okna hradu pražského, zpečetil a podepsal konfederaci při volení nového krále českého dne 29. srpna 1619, přimlouval se s počátku pro kurfirsta Saského, brzo však přičinil se za zvolení Bedřicha Falckého, jemuž pak jakožto korunovanému králi českému věrně a horlivě sloužil. Za jeho krátkého králování byl Václav Berka nejvyšším sudím zemským a r. 1620 v poselství vypraven ke kurfirstu Saskému za tou příčinou, aby kurfirst nepřijal exekuce válečné, od císaře proti králi českému naň vložené. Po bitvě bělohorské jako jeden z přednějších přivrženců a rádců krále Bedřicha ujel hned ze země a odsouzen byl in contumaciam hrdla, cti i statkův, do klatby dán a jméno jeho na černé tabulce napsáno a na šibenici na staroměstském náměstí přibito. Jméni pak jeho všecko hned od královské komory v pokutě uято, totiž: a) statky Bezděz a Doksy, k nimž bez pochyby mimo jiné náležely též půl města Mšena, pak díl města Mšena a ves celá Ledce; b) statek Perštejn Nový; c) statek Dešno (Dešno, Deštná); statky Vidim,

Kokořin a Stránka, za 73.424 kop mš. odhadnuté, k nimž náležel zámek Kokořin, tvrže vidimská a kokořinská s podacím kostelním při Vidimi, s dvory poplužními a ovčiny při tvrzích vidimské a kokořinské, dvůr poplužní při pivovaru a dvůr poplužní tubožský s ovčínem; mlýn řečený v Ráji, u sladovny vidimské, mlýn hlučovský, mlýn pod hradem Kokořinem a mlýn pod dvorem kokořinským (nyní Mlčeň); vsi Vidim, Sítňá, Dobřeň, Jestřebice, Strižovice (Střežijovice), Tubož, Blatečky, Vlkov a Olešno, k statku Vidimskému náležející: pak Kokořin, Sedlec (díl) a Bosyně (díl), náležející k statku Kokořinskému; též vsi Stránka, Tejná (Tajná), Žebice (nyní samota), Trnová, Doubravice a Kadlín k statku Stránce náležející, se vším příslušenstvím, jakž to r. 1609 od krále Rudolfa II. po Oldřichu Hlávovi za 96.000 kop mš. bylo koupeno a pak Václavu Berkovi dne 10. listopadu 1610 za 75.000 kop mš. prodáno; e) statek Houska; f) statek Loučeň. Tyto statky všechny odhadnuté v jedné sumě za 310.863 kop mš., od komory české dne 6. července

r. 1622 koupil nejvyšší hofmistr království Českého Adam hrabě z Valdšteina, navrátil se před rokem z vyhnanství, za 260.000 zl. rýn., na kterouž sumu zaplatil toliko 20.000 zl., ostatních 240.000 zl. ponecháno mu cis. resolucí 24. října 1622 darem z milosti, jemu dříve již od císaře přislíbeným. Adam Bohumír Berka z Dubé a z Lipého, syn odsouzeného Václava Berký, zdržoval se za příčinou studií svých v Paříži; a zasazoval se později o to, aby mu navracena byla alespoň část statku, otci jeho pobraných; avšak nadarmo.

Již roku 1623 Adam z Valdšteina všechny statky po Václavu Berkovi, vyjma statek Loučeň, postoupil v téže sumě směnou za jiné statky bratrovi svému Albrechtu Václavu Eusebiu z Valdšteina, tenkrát již proslulému vojevůdci. Po zavraždění jeho v Chebu v r. 1634 byl statek Vidim, k němuž náležely Kokořín a Stránka, podruhé konfiskován a zuznlosti od Ferdinanda II. dán r. 1636 cis. generálu a nejvyššímu nad 3000 lidu pěšího, Janu Boekovi, který je zanechal

dědictvím svému synu Eugenu Albertu svobodnému pánu Boekovi. Po něm následoval Karel Josef svob. pán Boek, po jehož smrti r. 1700 statek Vidim byl rozdělen.

Vidim s Kokořínem dědila Anna Magdalena hraběnka ze Schützu a Leopoldsheimu, rozená Boeková, po jejíž smrti r. 1720 této části dostalo se hraběnce Karolině Anně z Bubna a z Litic, rodilé Boekové. Část vidimská odtržena k Stránce, a nově sestavený statek ten pod jménem Vidimskostránecký prodán Konrádu Matoušovi hraběti ze Spaaru. V r. 1740 přešel statek Vidim prodejem Františku Karlu Rudolfu hraběti Sverts-Sporkovi, po kterém jej téhož roku jeho syn Jan František Kristian a r. 1801 hraběnka Barbora O'Reilly-ová, rozená Sverts-Sporková, drželi. Tato prodala statek r. 1807 Teresii kněžně Ahrenberkové, rozené kněžně Vindischgrätzové. Roku 1847 náležel Kokořín Arnoštu vévodovi z Ahrenberka, potom Zofii princezně z Ahrenberka. Od ní

přešel statek Vidim (bez Kokořina) prodejem v r. 1884 v držení Josefu hraběti Černínovi z Chudenic, Kokořin pak téhož roku manželům Marii a Josefu Jírovi, nynějším držitelům jeho. —

Národní panorama

českých krajín na výstavě národopisné v Praze.

Pan **Fr. Krátký**, akad. malíř a fotograf z Kolína postavil na výstavě naši národopisné velkou národní panoramu proti novému paláci moderního průmyslu, kde každého týdne se střídá na 50 krásných obrazů z vlasti naší, jakož i z Moravy, Slezska a Slovenska. Obrazy tyto jsouce stereoskopicky na skle provedeny i umělecky kolorovány, působí svoji plastikou utěšeně na diváka, jako by se skutečně v přírodě nalézal. Jest to podnik ryze český, na něm pracováno po více roků s pilí mravenčí, jest tedy na českém obecnstvu, by

neopomenulo návštěvou panoramy p. Krátkého odměniti částečně snahu jeho, která čeli k tomu, dokázati, že i my máme krásy, kterými se pochlubiti můžeme před cizinou.

Slavné spolky a korporace, kteréž vlaky pořádáte, předplaťtež sobě vstupenky do národní panoramy, které s jistým slevením ochotně dodá podnikatel

p FR. KRÁTKÝ v Kolíně.

Ze Staré Prahy vede do Jaroměře (420 m.) zvláštní nová dráha, jež však nemá ani lokomotivy, ani petrolejového neb jiného motoru, aniž dvou koní a přece lehounce běhá s nákladem 20 osob, které pohodlně na něm seděti mohou. Tak jako na jiných tramwayových vozích jsou i zde dva lidé, totiž konduktér a kočí, toliko s tím rozdílem, že oba šlapou, místo aby stáli nečinně. Toto nové zařízení umožněno jest vynálezem našeho proslaveného již našince Silvestra Krnky, kterýž vynález svůj dal národopisné výstavě k volnému použití na celou dobu výstavy. Vynález ten patento-

ván jest na celém světě, a jest veledůležitý hlavně pro menší města, lázeňská místa, hotely a pod. Takovéto tramwaye budou nad míru levné netoliko co do základních výloh, nýbrž také co do jízdy samé. Kdo by se více o záležitost tu zajímal, dozví se snadno o tom u majitelů samých (p. Silvestr Krnka v H. Michli a p. Ceněk Bureš v Bubnech) aneb u inženýra L. Vojáčka v Praze, kterýžto odborník zároveň ihned ochotně podá zprávy, týkající se použití neb návrhy k provádění, ceny neb projekty pro určité okolnosti. Přístroj, kterým se překvapující tyto výsledky hlavně docílí, jest tak zvaný Krnkův transmotor. Záleží ze dvou vespod spolu souvisících válců pístových nestejných průměru a jednočinných s důmyslným použitím páky, tak že se síla lidská dá snadno tím mnohonásobit a práce člověka velmi výhodně přenášeti. Jednoduchého toho přístroje lze použiti také při hospodářských strojích a v malém průmyslu s velikou výhodou, buď samostatně, aneb ve spojení s jinými motory.

